

УДК 347.191.11

І. О. Турчак, канд. юрид. наук

Івано-Франківський університет права ім. Короля Данила Галицького
кафедра цивільного права і процесу
вул. Є. Коновальця, 35, м. Івано-Франківськ, 76018, Україна

ЗАСНОВНИЦЬКИЙ ДОГОВІР В СИСТЕМІ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИХ ДОГОВОРІВ

В даній науковій статті розглянуто зміст та сформульовано ознаки засновницького договору. З огляду на відсутність нормативного закріплення поняття та ознак засновницьких договорів результатом даного дослідження є визначення місця цього договору в системі цивільно-правових договорів

Ключові слова: засновницький договір, договір про спільну діяльність, корпоративні договори, цивільно-правові договори

Постановка проблеми. Зважаючи на роль засновницького договору у регулюванні суспільних відносин, пов'язаних з створенням юридичних осіб, дослідження цієї угоди повинно сприяти глибшому з'ясуванню її природи і змісту, виявленню властивих їй особливих рис та ознак, для подальшого вдосконалення законодавства про договори.

Встановлення та врахування місця засновницького договору в системі цивільно-правових договорів має важливе теоретичне і практичне значення, оскільки визначення місця конкретного договору в системі цивільно-правових договорів дає можливість встановлення порядку застосування відповідних загальних положень про цивільні договори, визначення доцільності застосування до засновницького договору положень про інші види договорів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Теоретичною основою дослідження є праці вітчизняних та зарубіжних фахівців у галузі цивільного права, господарського та корпоративного права. Поміж них слід зазначити наукові праці: В. Борисової, В. Бублика, О. В. Дзери, Г. І. Єременко, В. А. Захарова, В. М. Кравчука, В. В. Луця, І. В. Спасибо-Фатєєвої, Е. Суханова, В. Татькова та інших авторів.

Постановка завдань. В даній науковій статті ставиться мета визначити ознаки і встановити місце засновницького договору в системі цивільно-правових договорів.

Для досягнення поставленої мети визначені наступні завдання:

1. Проаналізувати науково-теоретичні публікації та нормативно, правові акти щодо правового регулювання засновницьких договорів.

2. Виявити ознаки та визначити місце засновницького договору в системі цивільно-правових договорів.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до ст. 87 Цивільного Кодексу України юридична особа здійснює свою діяльність на основі установчих документів, які розробляють учасники (засновники), з дотриманням вимог, визначених законодавством.

Для створення юридичної особи її учасники (засновники) розробляють установчі документи, які викладаються письмово і підписуються всіма учасниками (засновниками), якщо законом не встановлений інший порядок їх затвердження (ст. 87) [12].

Установчим документом юридичної особи (товариства) є затверджений учасниками статут або засновницький договір між учасниками, якщо інше не встанов-

вати систему чинного ЦК України, то можна зробити висновок, що розміщення договірних інститутів у ньому (підрозділ II розділу III, глави 20–38) здійснено за ознаками, які характеризують юридичні наслідки укладення окремих договорів [4]. Поклавши в основу зазначений критерій, можна виділити такі групи цивільно-правових договорів:

1) договори про передачу майна у власність, повне господарське відання або оперативне управління (купівля-продаж, поставка, контракція, позика, міна, дарування, постачання енергетичних ресурсів тощо);

2) договори про передачу майна у тимчасове користування (майновий найм, оренда, житловий найм, побутовий прокат, безоплатне користування майном, лізинг тощо);

3) договори про виконання робіт (побутовий підряд, підряд на капітальне будівництво, на виконання проектних і розвідувальних робіт, на виконання аудиторських робіт тощо);

4) договори про передачу результатів творчої діяльності (авторські, ліцензійні договори, договори про передачу науково-технічної продукції тощо);

5) договори про надання послуг (перевезення, страхування, доручення, комісія, схов, про посередницькі послуги, довічне утримання, кредитний договір тощо);

6) договори про спільну діяльність (установчий договір, угоди про науково-технічне співробітництво тощо) [4].

Висновки: Виходячи з вищевказаного випливає, що засновницький договір — це угода, за якою сторони (засновники) зобов'язуються створити юридичну особу, визначають умови спільної діяльності, передачі їй свого майна та участі в її діяльності.

Мета цього договору — зафіксувати засновницьке волевиявлення сторін договору та умови створення конкретної юридичної особи. Засновницький договір в одному випадку виступає як документ, в якому фіксується рішення про створення юридичної особи, а в іншому він виступає установчим документом і є обов'язковим при створенні юридичної особи за вимогою закону.

Таким чином, засновницький договір займає в системі цивільно-правових договорів самостійне місце у групі корпоративних договорів, які спрямовані на досягнення спільної мети засновників (учасників) корпорації (товариства), спільного ведення ними господарської діяльності та регулює зобов'язальні відносини між засновниками та корпоративні — між юридичною особою та її учасниками.

Література

1. Борисова В. До проблеми створення юридичних осіб / В. Борисова // Вісник Академії правових наук України. — 2001. — С. 86–87.

2. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.

3. Дзера О. В. Договірне право. Особлива частина / О. В. Дзера. — К.: Юрінком Інтер, 2009. — 1200 с.

4. Дзера О. В. Цивільне право України: підруч.: у 2 кн./за ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнєцової. — К.: Юрінком Інтер, 2004. — Кн. 1. — С. 641–642.

5. Захаров В. А. Создание юридических лиц: правовые вопросы / В. А. Захаров. — М.: НОРМА, 2002. — С. 56–57.

6. Кравчук В. М. Корпоративне право: наук.практ. ком. законодавства та судової практики / В. М. Кравчук. — К.: Істина, 2005. — 367 с.

7. Луць В. В. Корпоративне право України / В. В. Луць, В. А. Васильєва, О. Р. Кібенко, І. В. Спасько-Фатєєва [та ін.]; за заг. ред. В. В. Луця. — К.: Юрінком Інтер, 2010. — 384 с.

8. Про господарські товариства. Закон України від 19.09.1991 р. [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>

9. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб — підприємців. Закон України від 15.05.2003 р. [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/755-15>

10. Про практику розгляду судами корпоративних спорів. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 24.10.2008 р. [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/v0013700-08>

11. Саниахметова Н. О. Підприємницьке право: навч. пос. / Н. О. Саниахметова. — К.: А. С. К., 2001. — С. 193.

12. Цивільний кодекс України [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

И. О. Турчак, канд. юрид. наук

Ивано-Франковский университет права им. Короля Даниила Галицкого
кафедра гражданского права и процесса
ул. Е. Коновальца, 35, г. Ивано-Франковск, 76018, Украина

УЧРЕДИТЕЛЬНЫЙ ДОГОВОР В СИСТЕМЕ ГРАЖДАНСКО-ПРАВОВЫХ ДОГОВОРОВ

РЕЗЮМЕ

Автор данной научной статьи рассмотрел содержание и сформулировал признаки учредительного договора. Учитывая отсутствие нормативного закрепления понятия и признаков учредительных договоров, результатом данного исследования стало определение места указанного договора в системе гражданско-правовых договоров

Ключевые слова: учредительный договор, договор о совместной деятельности, корпоративные договоры, гражданско-правовые договоры